

ANIȘOARA ODEANU ȘI CAMIL PETRESCU

Adriana Weimer

Cuvinte-cheie: *Lugoj, Banat, Timișoara, București, scriitori, reviste, Doina*

Timpul sau destinul i-a adus pe scriitorii Anișoara Odeanu și Camil Petrescu, prin mai multe puncte comune, pe același drum, atât al vieții – fiind contemporani–, cât și al nemuririi, prin scris: amândoi au fost scriitori și publiciști pasionați de munca lor, dăruți scrisului, amândoi au rămas, prin opera lor, în literatură, în publicistica și în conștiința națională, și nu numai; ambii scriitori și-au început activitatea jurnalistică la Lugoj. Și iată că lucrurile se conturează și în continuare într-o fericită comuniune: aniversarea a 100 de ani de la nașterea Anișoarei Odeanu (29 mai 1912 – mai 2012) și aniversarea a 100 de numere ale revistei „Banat” din Lugoj (ianuarie 2004 – aprilie 2012, revistă lugojeană fondată de poetul prof. Ioan Ardeleanu).

Ne gândim la această fericită paralelă, pentru că primul număr al revistei „Banatul” (articulat) a apărut, cenzurat, la București (la Liga Culturală, str. Fântânei, nr. 1), în 24 ianuarie 1918, cu specificările „sub conducerea unui comitet”, redactor fiind Cassian R. Munteanu; începând cu numărul 7, revista „Banatul” (I, nr. 7, 13 aprilie 1919) a apărut la Lugoj (cu sediul în curtea Palatului „Poporului”), sub titulatura „ziar politic național”, director fiind Dr. Avram Imbroane. (cf. ILOVICI 1971, p. 69)

În luna mai a anului 1919, Camil Petrescu a fost numit profesor de limba română la un liceu din Timișoara; în numărul 18 al revistei „Banatul” (din 21 mai 1919), de acum revista apărând la Lugoj, Camil Petrescu semnează primul foileton, intitulat *Scrisori din Sibiu*, și primul articol, intitulat *Supt români*. (cf. ILOVICI 1971, p. 206)

La Lugoj, Camil Petrescu a trăit prima experiență de gazetar, ca redactor-șef al revistei lugojene „Banatul”, timp de 49 de apariții ale revistei (I, nr. 49, 1919), acest număr 49 fiind ultimul care a apărut la Lugoj. Începând cu numărul 50 (din august 1919), revista „Banatul” se mută și apare la Timișoara, sub numele de „Banatul românesc”; alături de Camil Petrescu, în echipa

redacțională a revistei se aflau scriitorii bănățeni Cassian R. Munteanu, Petru Nemoianu, Nicolae Roman, Traian Birăescu. (cf. ILOVICI 1971, p. 69) În perioada bănățeană (mai 1919-aprilie 1921), Camil Petrescu semnează articole în revistele „Banatul” (Lugoj), „Banatul românesc” (Timișoara), „Țara” (Timișoara) și „Limba română” (Timișoara), cu semnăturile: Camil Petrescu, C. Petrescu, Petrescu și pseudonimul Grămătic. (cf. IONESCU 1968, p. 43)

Similitudinea: atât Anișoara Odeanu, cât și Camil Petrescu au semnat articole la revista „Banatul românesc” din Timișoara. Tot de Timișoara se leagă și apariția, în 16 mai 1920, a primului număr al ziarului „Țara” (inițial cu o apariție „tri-săptămânală”; apoi, din 2 decembrie, cu o apariție zilnică), ziar înființat de Camil Petrescu, el fiind director; în această calitate, semna în fiecare număr articolul editorial. (cf. IONESCU 1968, p. 45)

Un lucru demn de remarcat, care îl definește pe scriitorul Camil Petrescu, este faptul că el a respectat toată viața două precepte ale lui Anatole France, devenite două majore imperative ale vieții lui de scriitor, și anume: „Să mângâi îndelung fraza: numai astfel o vei face să suradă” și „Nu ajungi la simplitate decât străbătând mai întâi cele mai întortochiate poteci și numai după neconținute descătușări și eliminări”. (cf. IONESCU 1968, p. 59) „Câtă luciditate, atâta dramă!” este expresia pe care Camil Petrescu a înscris-o pe frontispiciul întregii sale opere și al întregii lui vieți. În preambulul lucrării (în manuscris) *Glosarul tehnic al limbii române*, scris în 1954 (cu trei ani înainte de a muri), Camil Petrescu scria: „Poeții sunt fermenții limbii... Limba nu este un scop în sine, ci doar un auxiliar al creației artistice”.

Abia în al doilea lui volum de poezii, intitulat *Versuri* (apărut în 1957, în preajma morții sale, peste aproape treizeci și cinci de ani de la apariția primului volum cu acest titlu, în 1923) Camil Petrescu intercalează cele șapte poezii din ciclul *Un luminis pentru Kicsikem*, publicate în revista „Sburătorul” a lui Eugen Lovinescu, în 1922, aceste poezii fiind „amintiri versificate ale idilei timișorene, din vremea când abia împlinise douăzeci și cinci de ani”.

În acest sens, o altă similitudine este faptul că amândoi scriitorii, atât Camil Petrescu, cât și Anișoara Odeanu, au fost și jurnaliști, și poeți, și prozatori; amândoi au debutat cu poezie. Doina Peteanu, sub pseudonimul literar Anișoara Odeanu – obținut prin agramarea numelui Doina – la început semna Any Od. – (29 mai 1912, Pădureni, județul Timiș – 1 septembrie 1972, Lugoj) este fiica Vioricăi (născută Bujigan) și a lui Aurel E. Peteanu, profesor de limba română și directorul Liceului „Coriolan Brediceanu” din Lugoj, publicist – întemeietorul și directorul revistei „Primăvara Banatului” din Lugoj (1928-1930 și 1941-1944), autor de studii de istorie literară, culegător de folclor; într-un cuvânt, tatăl Anișoarei Odeanu a fost unul dintre principalii animatori ai vieții culturale lugojene în perioada 1920-1944. Între anii 1922-1929, Anișoara Odeanu face

Liceul de Fete din Timișoara, apoi studiile universitare: este licențiată a Facultății de Litere a Universității din București; face și Facultatea de Drept din București (1932-1936), Dijon și Grenoble. (cf. LUCHESCU 2001, p. 53-54)

Anișoara Odeanu a debutat la numai nouă ani (în 1922), în revista „Lumea copiilor”, cu poezia *După mure*, apoi semna articole în revista „Primăvara Banatului” din Lugoj (al cărei director era tatăl ei), cu: Doina Peteanu, Doina P., D.P. și cu pseudonimul Any Od., devenit mai apoi Anișoara Odeanu. Încă din copilărie, profesorul Aurel E. Peteanu, tatăl ei, a insistat ca unicul lui copil, Doina (Anișoara), să se dedice carierei literare. (cf. LUCHESCU 2001, p. 53-54)

Lugojeanca Anișoara Odeanu a fost gazetar de-a lungul întregii vieți, publicistica ei fiind în egală măsură literară și culturală, dar și politică. A colaborat la presa din Banat, dar și la cea din țară: „Primăvara Banatului” (Lugoj), „Semenicul” (Lugoj), „Banatul românesc” (Timișoara), „Orizont” (Timișoara), „Almanahul Banatului” (Timișoara), „Viața” (București), „Seara” (București), „Adevărul literar și artistic” (București), „Revista Societății «Tinerimea Română»” (București), „Revista Fundațiilor Regale” (București), „Litere” (București), „Curentul magazin” (București), „Ecolul” (București), „Universul literar” (București), „Tribuna Ardealului” (Cluj), „Tribuna” (Cluj), „Claviaturi” (Brașov), „Litoral” (Constanța). Prin varietatea subiectelor și a temelor abordate în publicistică, Anișoara Odeanu a fost mereu prezentă în actualitatea culturală, literară și artistică a timpului său, reușind să immortalizeze în articolele ei aproape toate evenimentele culturale ale vremii: apariții editoriale, întâlniri literare, spectacole, expoziții; a scris cronici literare, teatrale, cinematografice, articole despre cele mai diverse subiecte, recenzii, reportaje. (cf. LUCHESCU 2001, p. 54)

Fiind studentă la București, viața literară, față de care Anișoara Odeanu s-a simțit atrasă, o îndreaptă spre cercul literar al lui Camil Petrescu, pe care îl admiră enorm; aici o cunoaște și pe scriitoarea Cella Serghi, cu care se împrietenește, fiind și ea o mare admiratoare a lui Camil Petrescu. În această sferă de interese literare și publicistice îl cunoaște bine pe scriitorul și publicistul Camil Petrescu, deseori în articolele ei făcând referire la opera lui: spre exemplu, în articolul *Despre poezia lucrului în sine* (rubrica „Paranteze”, revista „Viața”) dă drept exemplu romanul *Patul lui Procust* al lui Camil Petrescu, unde există, spune ea, „o poezie a lucrului în sine, pe care se pot broda, dibuind-o, nenumărate volume de operă politică...”; apoi consemnează succesul piesei *Mioara* a lui Camil Petrescu, la Teatrul Național București, în regia autorului. De asemenea, Anișoara Odeanu împărtășește ideea lui Camil Petrescu în ceea ce privește „excepționalitatea aceluia care se manifestă în artă”, și anume: „Aici nu au ce căuta temperamentele modeste, numai firile de structură excepțională”; „Scriitorul profesionist trebuie să-și facă datoria, fără să-și compromită acea

puritate sufletească, acea largă înțelegere și disponibilitate care este o condiție *sine qua non* a creației în artă și literatură”, scrie Anișoara Odeanu în revista „Viața”, articolul *Scriitorul și profesiile* (apud LUCHESCU 2001, p. 124).

Se poate spune că, în perioada bucureșteană, Camil Petrescu i-a devenit Anișoarei Odeanu un mentor spiritual; ea l-a vizitat pe scriitor și la apartamentul său din București (str. Câmpineanu), ceea ce a constituit un bun prilej de a asista la discuțiile despre literatură, artă, publicistică și societate. Astfel, Anișoara Odeanu învață să prețuiască valoarea literară a celorlalți importanți scriitori ai vremii, printre care, alături de Camil Petrescu, se numără Lucian Blaga și Liviu Rebreanu.

REFERINȚE

IONESCU 1968 = Constant Ionescu, *Camil Petrescu. Amintiri și comentarii*, București, Editura pentru Literatură;

ILOVICI 1971 = Mihail Ilovici, *Tinerețea lui Camil Petrescu*, București, Editura Minerva;

LUCHESCU 2001 = Gheorghe Luchescu, *Anișoara Odeanu*, Cluj-Napoca, Editura Napoca Star.

ANIȘOARA ODEANU AND CAMIL PETRESCU

(Abstract)

Keywords: Lugoj, Banat, Timișoara, Bucharest, writers, magazines, Doina

In Lugoj Camil Petrescu experienced journalism for the first time as an editor-in-chief of the local magazine “Banatul” (49 issues). The 49th issue of “Banatul” was the last one published in Lugoj (in 1919). The magazine, renamed “Banatul românesc”, was moved to Timișoara, where issue number 50 appeared in print. There are similarities between Anișoara Odeanu’s and Camil Petrescu’s literary career: they both published articles in “Banatul românesc”; their literary debut was made with poetry and then they published novels; they were both journalists, poets and prose writers.

As a child, Anișoara Odeanu was keen to literature, her father being a well-known intellectual in Lugoj, a Romanian Language and Literature teacher, the headmaster of “Coriolan Brediceanu” Highschool, the founder and director of “Primăvara Banatului” magazine. As a student in Bucharest, she got acquainted with Camil Petrescu, whom she admired a lot, and his literary cycle. Camil Petrescu became Anișoara Odeanu’s mentor and she participated in the literary and cultural discussions at his place in Bucharest, Câmpineanu Street.